

טעמו דסבר דמזבח חציו בצפון העזרה וחציו בדרום העזרה היה עומד, ונחלק על רבי יוסי בדין המזבח היכן היה מקומו?!

וכי תימא הכי נמי דנחלקו במקומו של המזבח ולרבי יוסי ברבי יהודה היה המזבח עומד חציו בצפון וחציו בדרום, והא את הוא דאמרת משמיה דרבי יוחנן: מודי רבי יוסי ברבי יהודה שאם שחטן את הקדשי קדשים כנגדו של המזבח, ואפילו כנגד צד צפונו של המזבח בקרקע — פסולים! ובעל כרחך סבירא ליה לרבי יוסי ברבי יהודה דכוליה מזבח היה עומד בצדה הדרומי של העזרה ולכן השוחט בקרקע אפילו בחלקו הצפוני של המזבח פסול, שהרי שחט בדרום העזרה, והא דכשר בשוחט על גבי המזבח בחלקו הצפוני הוא גזירת הכתוב, אע"ג דבדרום העזרה היה המזבח עומד?!

אמר ליה: הכי קאמר רבי יוחנן בביאור מחלוקת רבי יוסי ורבי יוסי ברבי יהודה במשנתינו: שניהם מקרא אחד דרשו. כתיב: "וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך".

רבי יוסי סבר דהמזבח כולו כשר לשחיטת עולה שהיא קדשי קדשים (4) וכולו כשר לשחיטת שלמים שהיא קדשים קלים ורבי יוסי ברבי יהודה סבר לפרש את הפסוק חלקיהו דחציו הצפוני של מזבח כשר לעולה שנאמר בה דין צפון וחציו הדרומי של מזבח כשר לשלמים שלא נאמר בהם דין צפון, ואע"ג דסבר רבי יוסי ברבי יהודה דכוליה מזבח עמד בדרום, גזירת הכתוב היא להכשיר צפון המזבח לשחיטת קדשי קדשים.

הכרחו של רבי יוסי ברבי יהודה לפרש כן את הפסוק משום דאי סלקא דעתך דכוונת הכתוב לומר דכולו לעולה כשר אם כן קשה למאי איצטריך קרא לפרש דכשר גם לשלמים. הא השתא כולו לעולה כשר, כולו לשלמים מיבעיא כדן כל צפון העזרה דכשר גם לשלמים, ומזה שפירט הכתוב עולה ושלמים, שמע מינה — חלקהו, חציו הצפוני לעולה, וחציו הדרומי לשלמים!

נשחטו בצפון, שמשמע שאינו לגמרי כצפון, וכמו שדייקה הגמרא.

ולפי זה יש לדון האם נכשיר שם קבלה, וכמו שנסתפק הגרי"ז לר"י ברבי יהודה כנ"ל.

והגם שבגמרא לעיל [כו א] מבואר שבקבלה אין דין "ירך", ולכן תלה וקיבל כשר, מכל מקום יש לחלק שזהו דוקא לענין צורת העבודה, שכזה יש חילוק בין שחיטה לקבלה, אבל לענין מקום הראוי לעבודה שניהם שווין לכל דבר, וכמו שכתב בספר מנחת אברהם להוכיח ממה שבית החליפות [שאינו ראוי לשחיטה משום שאינו "ירך"], פסול גם לקבלה, וכמו שמשמע בפשיטות מדברי הרמב"ם.

לכאורה שהרי מבואר לעיל [כ א] שבית החליפות אינו כשר לשחיטת קדשי קדשים משום שאינו "ירך", הרי שנאמר בפסוק זה גם דין במקום השחיטה.

עוד תירץ בשיטה מקובצת שגם ראש המזבח קרוי "ירך".

4. בדברי רש"י מבואר שמה ששוחטים בראש המזבח לרבי יוסי הוא גם כן מגזירת הכתוב, ולכאורה הרי המזבח היה כולו בצפון לדבריו ומה צריך לחידוש מיוחד, וצריך לומר שראש המזבח אינו קרוי "ירך", ומשום כך צריך לימוד לזה, וכך הוא גם משמעות לשון המשנה "כאילו